

PTUJSKI PERUTNINAR

informacije

Številka 2 – januar 1991

Nova zakonodaja s področja osebnih dohodkov in davkov

Nova zakonodaja Republike Slovenije o omejevanju plač in novi devizni politiki je zapisana v Uradnem listu 48/90 z dne 31. 12. 1990.

Poleg navedenih zakonov, o katerih v nadaljevanju navajamo nekaj najosnovnejših značilnosti, je ta hip v pripravi več kot 50 novih republiških zakonov. Poleg republiške zakonodaje pa je v veljavi še večina zveznih zakonov. In kaj pravi nova republiška zakonodaja s področja plač in davkov:

I. Zakon o izplačevanju osebnih dohodkov in nekaterih drugih prejemkov delavcev za leto 1991

Ta zakon se nanaša na izplačevanje osebnih dohodkov in nadomestil OD, izplačevanje sredstev za neposredno skupno porabo, ter sredstva za prehrano delavcev.

Osnova za izplačevanje OD po tem zakonu so izplačani OD v obdobju april–junij 1990. V tem obdobju izplačani poprečni OD se lahko poveča za % rasti življenjskih stroškov in to:

- do rasti vključno 5% mesečno se za vsak odstotek rasti življenjskih stroškov sorazmerno povečajo tudi sredstva za OD
- v primeru rasti nad 5% do vključno 10% se za vsak % rasti življenjskih stroškov nad 5% sredstva za OD povečajo za 0,9%
- v primeru rasti nad 10% se za vsak odstotek rasti življenjskih stroškov nad 10% sredstva za OD povečajo za 0,8%.

V našem podjetju to pomeni:

Doseženi poprečni OD v obdobju april–junij je znašal 6.469,20 din.

Če k temu dodamo že dosežene indekse rasti življenjskih stroškov za julij (0,8%), avgust (0), september (7,7%), oktober (6,9%), november (3,7%) in december (2,5%) po zgoraj navedeni metodologiji dobimo osnovo za izplačilo OD po novem zakonu za december 7.945,70 din.

Naš doseženi poprečni OD za december pa je znašal brez delnic 8.300,00 din oziroma z delnico 10.950,00 din.

Zakon določa tudi, da se lahko v podjetju, ki zmanjša število zaposlenih, 25% mase, ki so jo prejeli ti delavci prišteje k masi sredstev za OD preostalim zaposlenim delavcem.

Stopnja rasti življenjskih stroškov bo vsaki mesec objavljala Zavod za statistiko do 15. v mesecu za pretekli mesec.

Dejansko izplačana največja akontacija OD za poln delovni čas lahko znaša do 15-kratni zajemni OD.

Sredstva za regres za letni dopust izplačana poprečno na delavca ne smejo presegati poprečnega osebnega dohodka v preteklih treh mesecih.

Zakon tudi določa, da smejo znašati sredstva za prehrano med delom s katerimi se bremenijo stroški poslovanja največ 1.100 din poprečno na delavca.

Osnovni moto zakona sledi usmeritvi republiške vlade, da je potrebno znižati realne osebne dohodke. Po izjavah nekaterih ministrov, pa tudi podpredsednika Mencingerja je potrebno najvišji OD ali tako imenovano štartno plačo po kolektivni pogodbi znižati iz sedanjih 750 do 800 DEM na približno 500 DEM.

Če k temu dodamo še vse ostale ukrepe, ki jih ta hip pripravlja slovenska vlada, se nam v letu 1991 ne obeta nič optimističnega.

II. Nova davčna zakonodaja

Konec leta 1990 je bila v Republiki Sloveniji sprejeta nova davčna zakonodaja, ki predpisuje vso obdavčitev pravnih oseb – podjetij ne glede na lastnino in fizičnih oseb – prebivalcev Slovenije s stalnim bivališčem v Sloveniji ali pa so bivali v Sloveniji nepretrgano 6 mesecev in so v tem času pridobivali enega od virov dohodnine.

Zakona, v katerih je zajeta davčna obveznost za podjetja, sta:

1. ZAKON O DAVKU OD DOBIČKA PRAVNIH OSEB in
2. ZAKON O DAVKIH NA IZPLAČANE OSEBNE DOHODKE

Z Zakonom o davku od dobička je obdavčen doseženi dobiček podjetja s stopnjo 40%. Pozna tudi olajšave za investicijske rezerve vendar največ do 10% osnove ter za novo ustanovljena podjetja in za zaposlovanje pripravnikov.

Zakon o davku na izplačane osebne dohodke obdavči novi bruto OD na plačilni listi s stopnjo 12%, ki ga plačajo vsi, ki izplačujejo osebne dohodke.

Da ob tem še pogledamo, kako je nova zakonodaja zaokrožila plačilo prispevkov iz osebnih dohodkov. V ta sklop danes spadajo le prispevki za pokojninsko invalidsko zavarovanje s 14,4%, zdravstveno varstvo s 6,60% in prispevek za zaposlovanje 1,70%. Le izjemoma za letošnje leto so smeje občinske zdravstvene skupnosti povečati prispevek za zdravstveno varstvo iz bruto osebnega dohodka do največ 0,66%. Občina Ptuj je določila prispevno stopnjo iz tega naslova v višini 0,60%. Tako so skupna odvajanja iz bruto osebnega dohodka v višini 23,30% prispevkov. Zraven tega je osebni dohodek tudi obdavčen, le da davek od osebnih prejemkov že spada med podvrste dohodnine in je tudi ena od akontacijskih oblik plačila dohodnine, zato bi ga tudi predstavili v sklopu Zakona o dohodnini. Tu moramo povedati še, da je tudi pravna oseba oziroma delovna organizacija obveznik plačila prispevkov za socialno varnost (prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno varstvo in zaposlovanje) v višini 22,70% od bruto osebnih dohodkov. Tako plačujemo te prispevke delavci iz bruto osebnega dohodka in delodajalec ali delovna organizacija po enaki stopnji na bruto osebne dohodke.

Če pogledamo še Zakon o dohodnini, vidimo, da je ta v veliki meri nadomestil Zakon o davkih občanov, le da je ta določene obdavčitve dodal in tako zaokrožil sistem obdavčitve tako, da so z dohodnino obdavčeni vsi prebivalci Slovenije, kot smo jih v začetku predstavili in jo plačujejo za preteklo leto. Tu naj naštejemo še vire dohodnine, ki so:

- osebni prejemki
- dohodki od kmetijstva
- dohodki iz dejavnosti
- dohodki iz kapitala
- dohodki iz premoženja in
- dohodki iz premoženjskih pravic

Ker se pa dohodnina plača za vse te prejemke šele konec leta, so posamezne vrste prejemkov oziroma dohodkov ob izplačilu obdavčene z davki, ki predstavljajo akontacijo dohodnine. Pa pogledajmo najprej te vrste poddohodnin:

1. Davek od osebnih prejemkov. Kot smo že ugotovili, se iz bruto osebnega dohodka plačajo prispevki, ki zagotavljajo socialno varnost po enotni stopnji 23,30% ter davek od osebnih dohodkov, ki pa se plača po progresivni lestvici. Tako je višina osebnega dohodka do 80% poprečnega mesečnega OD preteklega meseca v Republiki Sloveniji obdavčena z 12%.

- Znesek OD, ki presega 80% do 160% poprečnega OD Republike Slovenije z 22%.

- Znesek, ki presega 160% do 240% poprečnega OD s 25%.

- Znesek, ki presega 240% poprečnega OD Republike Slovenije s 30%.

Pri tem pa Zakon predvideva tudi olajšave, ki zmanjšajo osnovo (bruto osebnega dohodka, bruto nadomestil OD, bruto pokojnin in drugih bruto prejemkov) pred obdavčitvijo za 10%, če zavezanec vzdržuje 1 člana družine oziroma za 15% za dva ali več družinskih članov.

Stopnja davka od prejemkov za priložnostno opravljeno storitev je 20%. Zakon pozna tudi 17 vrst osebnih prejemkov, od katerih se davek ne plačuje. Tu bi našteali le tiste, ki pri nas pridejo v poštev:

a) jubilejne nagrade, odpravnine in denarna nadomestila izplačana v enkratnem znesku po predpisih o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti

b) prejemki iz naslova socialno-varstvenih pomoči, kamor sodijo:

- varstveni dodatek k pokojnini,
- denarna pomoč za brezposelnost
- družbena pomoč otrokom
- denarna pomoč kot edini in dopolnilni vir preživljanja, ter začasne in enkratne socialne pomoči

c) prejemki iz naslova nadomestil za invalidnost

d) prejemki iz naslova plačila za začasno ali občasno opravljanje dela učencev in študentov

c) štipendije

2. Davek od dohodka iz kmetijstva bi le našteali, tako da zajemamo celoto.

3. Davka od dohodka iz dejavnosti pa ne bi smeli obiti, ker en člen te zakonodaje določa, da se davek iz dejavnosti plačuje tudi od dohodkov doseženih z naslednjo kmetijsko proizvodnjo:

- reja perutnine in drugih živali, ki ni vezana na doma pridelano hrano. Davčna osnova je dobiček. Davek pozna tudi olajšave, stopnja pa je tako kot pri osebnih dohodkih progresivna do 80% poprečnega OD 15%, nad 80 do 320% poprečnega OD 25% in nad 320% poprečnega OD 35%. Pomembne davčne olajšave so 10% znižanje davčne osnove za vlaganje lastnih sredstev v nabavo, rekonstrukcijo in modernizacijo osnovnih sredstev, ter začetnim zavezanecem za prvo, drugo in tretje leto poslovanja. V to vrsto obdavčitve spada naša kooperacijska vzreja.

4. Davek od dobička iz kapitala se plačuje od razlike med prodajno ceno kapitala in valorizirano vrednostjo kapitala v času pridobitve po 15% stopnji.

5. Davek od dohodkov iz premoženja se plačuje od dohodkov doseženih z udeležbo pri dobičku, od obresti na dana posojila, od dohodkov doseženih z oddajo zemljišč, stanovanjskih ali poslovnih prostorov oziroma drugih prostorov ali premoženja v najem po stopnji 15%.

6. Davek od dohodkov iz premoženjskih pravic. V to obdavčitev spadajo avtorski honorarji in dohodki od izumov, znakov raziskovanja in tehničnih izboljšav in je tudi 15% stopnja obdavčitve.

Na koncu leta pa smo tako vsi zavezanci za dohodnino (razen zavezancev iz kmetijstva in zavezancev, ki plačujejo davek po odbitku) dolžni vložiti pri pristojnem davčnem organu NAPOVED – podatki, ki so potrebni za odmero. Rok je 28. februar za preteklo leto. Obrazec oziroma vsebino davčnih napovedi predpiše republiški davčni organ. Tu bi posebej predstavili olajšave, ki jih pozna obračun dohodnine, saj smo osnove že našli.

Osnova za dohodnino se zmanjša za:

1. Znesek sredstev, vloženih v nakup dolgoročnih vrednostnih papirjev pri izdajatelju vrednostnega papirja.

2. Znesek sredstev, vloženih v nabavo, rekonstrukcijo in modernizacijo osnovnih sredstev, zmanjšan za višino sredstev znižane osnove pri davku in dejavnosti.

3. Reinvestirani del dobička od dolgoročnega vrednostnega papirja.

4. Znesek sredstev, porabljenih za nakup ali gradnjo stanovanjske hiše ali stanovanja za rešitev stanovanjskega problema zavezanca, za vzdrževanje teh objektov in odpravo arhitekturnih in komunikacijskih ovir za invalida v teh objektih.

5. Znesek sredstev, vloženih v gradnjo malih hidroelektrarn, v varstvo okolja in varčevanje z energijo.

6. Znesek sredstev, vloženih v nakup zdravil, zdravstvenih in ortopedskih pripomočkov.

7. Znesek sredstev, s katerimi udeleženci izobraževanja ob delu plačujejo storitve šolskim zavodom za pridobitev katerekoli stopnje izobrazbe, za izpopolnjevanje izobrazbe ter za pridobivanje novih znanj.

8. Plačane članarine političnim strankam in sindikatom.

9. Plačane prostovoljne denarne prispevke in vrednost daril v naravi za humanitarne, kulturne, znanstvene, športne, ekološke in religiozne namene.

Tu smo navedli v glavnem tiste olajšave, ki za nas največ pridejo v poštev. Vse našteje olajšave skupaj pa ne smejo presežati 10% osnove dohodnine, posebej pa se morajo izkazati in dokazati z dokumenti, **zato račune med letom hranite.**

Osnova se zmanjša še za plačane zneske samoprispevka, za letni poprečni osebni dohodek zaposlenega v Republiki Sloveniji invalidom s 100% telesno okvaro, za 8% poprečnega osebne-

ga dohodka zaposlenih v Republiki Sloveniji pa zavezancem po dopolnjenem 65. letu starosti.

Posebej pa se prizna olajšava za prvega vzdrževanega družinskega člana v višini 8% poprečnega osebne dohodka zaposlenih v Republiki Sloveniji, za vsakega nadaljnjega otroka se olajšava poveča za 2% navedenega osebne dohodka (torej 8, 10, 12%).

Za otroke, ki nadaljujejo šolanje na srednji, višji ali visoki stopnji v kraju izven stalnega bivališča, se olajšava iz prejšnjega odstavka poveča za 4% letnega poprečnega osebne dohodka zaposlenih v Republiki Sloveniji.

Za otroka, motenega v telesnem in duševnem razvoju, znaša olajšava 20%, za otroka trajno nezmožnega za delo pa 50% letnega poprečnega osebne dohodka zaposlenih v Republiki Sloveniji.

Če je v družini več zavezancev, lahko za olajšavo za istega vzdrževanega družinskega člana uveljavlja samo eden, drugi pa le morebitno razliko do celotne višine olajšave.

Sedaj pa pogledimo še stopnje dohodnine:

Če znaša letna osnova din		Znaša din				
nad	do	din				din
	60.000			19%		
60.000	120.000	11.400	+	28%	nad	60.000
120.000	240.000	28.200	+	35%	nad	120.000
240.000	480.000	70.200	+	40%	nad	240.000
480.000		166.200	+	45%	nad	480.000

Zneski iz prejšnjega odstavka se valorizirajo s koeficientom porasta poprečnega osebne dohodka zaposlenih v Republiki Sloveniji po podatkih Zavoda Republike Slovenije za statistiko leta, za katero se opravi valorizacija, glede na predhodno leto.

Odmerjena dohodnina se zmanjša za višino odmerjenih oziroma obračunanih davkov od posameznih vrst dohodkov med letom.

To bi bila kratka pojasnila pomembnejših členov nove zakonodaje o obdavčevanju v obliki, kot je bila sprejeta. Ker je leto 1991 prehodno leto novega davčnega sistema, bo med letom gotovo še prihajalo do nekaterih sprememb.

Tone Čeh, Terezija Vuk

Povrnitev potnih stroškov

Naprošamo vse zaposlene, ki uveljavljajo pravice za povrnitev potnih stroškov iz zdravstvenega varstva, da potrdilom prilagajo vozne karte, če uporabljajo javna prevozna sredstva, zaradi hitrejšega obračunavanja potnih stroškov. Glede na to, da se cene prevozov neprestano spreminjajo, nastajajo pri preverjanju cen dodatni stroški, ki so v nekaterih primerih višji od stroškov, ki jih uveljavlja zavarovanec.

Strokovna služba

Krvodajalci!

**Naša ponovna akcija
bo v torek
5. februarja 1991.**

Z občnega zbora sindikata

Letošnji občni zbor je bil nekoliko drugačen od prejšnjih. Vsi delavci Perutnine namreč niso člani sindikata, vendar je zbor bil namenjen vsem, ne le članom. Kljub temu pa lahko govorimo o sindikalnem zboru, saj je skoraj tri četrtine kolektiva včlanjenega v sindikat. Drugačen je bil tudi zato, ker smo se v Kidričevem zbrali iz vseh enot, pa tudi zato, ker so se organizatorji izognili nepotrebnim formalnostim.

Kratko poročilo je podala predsednica konference sindikata Majda Fras. »Zbori so potekali v vseh proizvodnih enotah, zato mislim, da je bilo na teh obravnavah problematika podjetja in delo sindikata. O našem delu je bilo precej napisanega tudi v Perutninarju in informacijah. To je razlog, da vas ne bom utrujevala z dolgimi govori. Naj ostane več časa za to, da se bolje spoznamo, poklepamo in kakšno zapojemo. Mislim, da smo tega potrebni, glede na situacijo kakršno imamo doma in tudi v svetu. Vsaj za kratek čas torej pozabimo na skrbi in obveznosti, ki nas pestijo.

Prav gotovo vas zanima število podpisanih pristopnih izjav v Zvezo svobodnih sindikatov. V Perutnini je 1433 članov sindikata po proizvodnih enotah pa je število sledeče:

Tovarna krmil 32 članov, Ptujška tiskarna 76 članov, Starši 185 članov, Stari starši 38 članov, Brojlerji 66 članov, Servis 44 članov, Promet 95 članov, Predelava 120 članov, Perutninska klavnica 500 članov, Trgovina 143 članov, Direkcija 134 članov.

Upam, da bo v prihodnje članov še več, kajti zaščita delavca bo v prihodnjem času potrebna bolj kot do sedaj. Prihajamo v obdobje tržnega gospodarstva, s tem pa tudi vstopamo na trg delovne sile. Torej nastala bo konkurenca in prav tu bomo morali biti uspešni in delavni, če bomo hoteli napredovati. Časi se spreminjajo, zato sindikat ne bo več samo tisti, ki bo organiziral cenejše nakupe, ampak bo moral sedaj nastopiti v povsem drugačni vlogi. Sindikalne zaupnike, tako se imenujejo sedaj predsedniki ste si izbrali po enotah sami in menim, da ste jih izbrali za to, ker jim zaupate. Poslej ne bo več kontaktiranja delavec – direktor, ampak bo sindikalni zaupnik tisti, na katerega se boste obrnili, če bodo kršene vaše pravice.

Želim, da bi bilo teh kršitev čim manj in da bi vsak izmed nas svoje delo opravljal dobro in pošteno, prav tako pa je moja želja, da se vzpostavijo dobri tovariški, prijateljski medsebojni odnosi. Le tako bomo bolj zadovoljni in tudi bolj produktivni na svojih delovnih mestih.

Ob tej priliki bi se zahvalila vsem članom predsedstva za poštrevno delo in tudi ostalim članom izvršnih odborov po proizvodnih enotah. Delo sindikata pa ocenite vi sami. Povem naj še to, da tečejo aktivnosti na izdelavi kolektivne po-

godbe o pogojih za sindikalno delo v podjetju. Tu so zajete pravice in obveznosti sindikalnih zaupnikov. Pogodba pa bo podpisana med delavskim svetom in sindikatom.

Pripravljajo se tudi pogodbe o zaposlitvi. Delavec lahko v roku 15 dni od prejema pogodbe zahteva presojo zakonitosti pred sodiščem združenega dela. Moram pa vas opozoriti na to, da v kolikor ne boste podpisali pogodbe v roku 30 dni od sprejema pogodbe, vam preneha delovno razmerje, razen v primeru, če sprožite postopek pred sodiščem združenega dela. Toliko o tem. Hvala za pozornost in prijetno zabavo.»

O problematiki podjetja je spregovoril predsednik poslovnega odbora Alojz Gojčič.

Najprej je spregovoril o politiki in stanju v kakršnem je naša družba.

Ko je nadaljeval o problematiki podjetja je poudaril, da smo v minulem letu sicer dosegli nekaj lepih uspehov, zlasti dogradili novo moderno perutninsko klavnico. Ob tem pa, kot da smo nekoliko zanemarili drugo proizvodno problematiko. Proizvodni rezultati so se znižali. V situaciji v kateri je država in v njej Perutnina pa se bomo lahko obdržali le z boljšimi proizvodnimi rezultati. Ni možnosti iskati opravičil za slabe rezultate v objektivnih razlogih. Če človek umre, je mrtev in ni pomembno ali je umrl iz objektivnih ali subjektivnih razlogov. Tako je s podjetjem. Reši nas lahko samo uspešna proizvodnja v vseh enotah.

Spregovoril je tudi o nedavnih kadrovskih zamenjavah in dejal, da ga je pri odločitvi vodila skrb za rezultate. Poudaril je, da starejši zaslužni delavci odslej delajo v razvoju, kjer je potrebno njihovo znanje in izkušnje, mlajši, ki so jih zamenjali, pa imajo s to zamenjavo dovolj možnosti, da se izkažejo in potrdijo. Nedvomno sloni prihodnost na mladih.

»Leto pred nami je zelo težko. Z dobrim delom in uspešnim gospodarjenjem pa lahko te premagamo. Tržišče bo kruto in treba bo storiti veliko na področju prodaje. Denarja bo malo in umno ga bo treba obračati, da bomo vzdržali. Pri tem pričakujemo, da bo le tudi v politiki zmagala pamet in bo začela gospodarno misliti in ravnati.«

Zaključil je z oceno osebnih dohodkov. »Težko je reči ali so dobri ali slabi. V tem trenutku je zelo pomembno, da jih še vedno redno prejemamo. Takšnih podjetij, ki bi redno plačevali osebni dohodek je že malo. Vsekakor pa si bomo še naprej prizadevali, da bo plača takšna, da bo lahko tudi tisti z najnižjimi osebnimi dohodki normalno živel. To pa bomo uspeli le z dobrimi rezultati.«

Sledila je prijetna zabava, za kar so poskrbeli godci Ptujškega instrumentalnega ansambla in prizadevni gostinci.

Urednik